

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 18212

Tarih : 22.05.2026

10/4216

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hakkâri ili genelinde son dönemde artış gösteren heyelan, zemin kayması ve altyapı deformasyonları; bölgenin aktif fay hatları üzerinde yer alması ve yüksek deprem tehlikesi taşıyan jeolojik yapısı ile birlikte değerlendirildiğinde, yurttaşların yaşam hakkı ve güvenli yerleşim hakkı bakımından ciddi riskler oluşturmaktadır. Hakkâri il merkezinde bir kamu sağlık yatırımı kapsamında yürütülen temel kazısı sırasında meydana gelen zemin hareketleri sonucu çevredeki yapıların zarar görmesi ve bazı yapıların tahliye edilmesi, mevcut jeolojik kırılganlığın somut bir göstergesi niteliğindedir. Bu çerçevede, bölgenin deprem ve heyelan risklerinin bütüncül biçimde yeniden değerlendirilmesi, riskli alanların tespit edilmesi ve gerekli önleyici tedbirlerin ivedilikle hayata geçirilmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Hakkâri il merkezinde bulunan Pehlivan Mahallesi'nde yapımı devam eden Toplum Sağlığı Merkezi'nin temel kazısı sırasında meydana gelen zemin hareketleri sonucunda çevrede bulunan bina ve iş yerlerinde çatlaklar oluşmuş, bazı yapılarda yapısal hasarlar meydana gelmiş, altı bina tedbir amacıyla tahliye edilmiş ve çeşitli iş yerleri mühürlenmiştir. Yurttaşların geçici barınma alanlarına yerleştirilmesini gerektiren bu gelişme, yalnızca belirli bir inşaat sahasında ortaya çıkan teknik bir sorun olarak değerlendirilemeyecek kadar kapsamlı bir risk tablosunu gözler önüne sermiştir.

Yaşanan olay, Hakkâri'nin uzun yıllardır birikerek büyüyen jeolojik kırılmalıklarının, plansız ve risk odaklı olmayan kentleşme politikalarının ve afet tehlikelerini yeterince dikkate almayan uygulamaların somut bir sonucu olarak değerlendirilmelidir. Özellikle kamu yatırımlarının gerçekleştirildiği alanlarda meydana gelen bu tür zemin hareketleri; yer seçimi süreçlerinin bilimsel yeterliliği, zemin etütlerinin kapsamı, mühendislik uygulamalarının niteliği ve denetim mekanizmalarının etkinliği konusunda ciddi soru işaretleri yaratmaktadır.

Bölgenin afet gerçekliği, yalnızca yüzeysel jeolojik hareketlerden ibaret olmayıp derin bir tektonik risk birikimini de içermektedir. Başta Şemdinli-Yüksekova Fay Zonu olmak üzere Başkale, Erciş ve Tutak fay sistemleri üzerinde yürütülen jeolojik ve paleosismolojik araştırmalar, bölgenin geçmişte büyük yıkımlara neden olan depremler ürettiğini ve gelecekte de yıkıcı depremler üretme potansiyelini koruduğunu ortaya koymaktadır. Bilimsel çevreler tarafından "sismik boşluk" olarak tanımlanan bazı segmentlerde uzun süredir büyük kırılmaların yaşanmamış olması, deprem riskinin ortadan kalktığına değil, aksine biriken tektonik enerjinin gelecekte yaratabileceği ağır sonuçlara işaret etmektedir.

Son yıllarda Hakkâri genelinde gözlenen heyelanlar, kaya düşmeleri, zemin oturmaları ve altyapı deformasyonları da bölgenin jeolojik hassasiyetini teyit etmektedir. Bu nedenle kent merkezinde gerçekleştirilen bir temel kazısının çevredeki yapı stokunu etkileyebilmesi; mevcut yapılaşmanın zemin koşullarıyla ilişkisi, mühendislik önlemlerinin yeterliliği ve kamusal denetim süreçlerinin etkinliği bakımından ciddi kaygılar doğurmaktadır. Olağan bir kazı faaliyetinin dahi çevresindeki yapıların güvenliğini tehdit ettiği bir ortamda, olası büyük bir deprem karşısında kent merkezinin, kamu yapılarının, sağlık tesislerinin, ulaşım ağlarının ve kritik altyapının ne ölçüde dayanıklı olduğu sorusu daha da önem kazanmaktadır.

Öte yandan yaşanan gelişmeler, afet yönetiminin yalnızca afet sonrasında yürütülen müdahale faaliyetleriyle sınırlı tutulamayacağını; risklerin ortaya çıkmadan önce tespit edilmesini, bilimsel veriler doğrultusunda önleyici tedbirlerin alınmasını ve kentlerin afetlere karşı dirençli hâle getirilmesini zorunlu kılan bütünlüklü bir yaklaşımın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ancak meydana gelen zemin hareketleri ve bunun sonucunda oluşan hasarlar, mevcut uygulamaların riskleri öngörme, önleme ve yönetme kapasitesi bakımından önemli eksiklikler bulunduğuna işaret etmektedir.

Bu çerçevede; yaşanan olayın tüm yönleriyle araştırılması, zemin hareketlerinin nedenlerinin bilimsel yöntemlerle ortaya çıkarılması, varsa ihmal ve kusurların tespit edilmesi, risk altında bulunan yapı stokunun belirlenmesi ve Hakkâri'nin deprem ile heyelan tehlikelerine karşı güçlendirilmesine yönelik gerekli girişimlerin ve önleyici tedbirlerin hayata geçirilmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	SÜMEYYE BOZ ÇAKI	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	